

คำกราบบังคมทูล^(๑)

ของ

ศาสตราจารย์ นายแพทย์ประสิทธิ์ วัฒนาภา

รองประธานมูลนิธิรางวัลสมเด็จเจ้าฟ้ามหิดล ในพระบรมราชูปถัมภ์

ในพิธีพระราชทานรางวัลสมเด็จเจ้าฟ้ามหิดล ประจำปี ๒๕๖๑

ณ พระที่นั่งจักรีมหาปราสาท

วันพฤหัสบดีที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๒

ขอพระราชทานกราบบังคมทูลทราบบ้างของพระบาท

ข้าพระพุทธเจ้า ศาสตราจารย์ นายแพทย์ประสิทธิ์ วัฒนาภา คณบดีคณะ
แพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล ในฐานะรองประธานมูลนิธิรางวัลสมเด็จเจ้าฟ้ามหิดล
ในพระบรมราชูปถัมภ์ ในนามคณะกรรมการมูลนิธิรางวัลสมเด็จเจ้าฟ้ามหิดล
ในพระบรมราชูปถัมภ์ คณะองคมนตรี รัฐมนตรี ทูตานุทูต และแขกผู้มีเกียรติ
ทุกท่าน ที่เฝ้าทูลละอองพระบาทอยู่ ณ ที่นี้ รู้สึกสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณเป็น
ล้นพ้น ที่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้เฝ้าทูลละออง
พระบาทเสด็จพระราชดำเนินแทนพระองค์ มาพระราชทานรางวัลสมเด็จเจ้าฟ้ามหิดล
ประจำปี ๒๕๖๑ ซึ่งเป็นปีที่ ๒๗ ในวันนี้

ในวาระอันเป็นมงคลยิ่งนี้ ข้าพระพุทธเจ้าขอพระราชทานพระราชนุญาตประกาศ
เกียรติคุณ และเบิกบุคคลผู้มีผลงานเป็นประโยชน์ต่อมวลมนุษยชาติ เข้าเฝ้าทูลละออง
พระบาทรับพระราชทานรางวัลสมเด็จเจ้าฟ้ามหิดล ประจำปี ๒๕๖๑ ตามลำดับ ดังนี้

สาขาการแพทย์

ศาสตราจารย์ นายแพทย์ไบรมัน เจ. ครูเคอร์ สำเร็จการศึกษาแพทยศาสตร
บัณฑิต จากมหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนีย ซานดิเอโก สหรัฐอเมริกา ต่อจากนั้น

^(๑) ถ้อยคำและอักขรวิธีตรงตามต้นฉบับ

ฝึกอบรมเป็นแพทย์เฉพาะทางด้านมะเร็งวิทยา จากคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด ปัจจุบันดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์อายุรศาสตร์ และผู้อำนวยการสถาบันมะเร็งในท์ มหาวิทยาลัยการแพทย์และวิทยาศาสตร์แห่งโอเรกอน สหรัฐอเมริกา

ศาสตราจารย์ นายแพทย์ไบรอัน เจ. ดรูเคอร์ มีผลงานสำคัญในการศึกษาค้นคว้าและวิจัย จนเป็นผู้นำในการพัฒนาหนึ่งในยาต้นแบบของการรักษาโรคมะเร็งแบบมุ่งเป้าคือ อิมาทินิบ สำหรับการรักษาโรคมะเร็งเม็ดเลือดขาวเรื้อรังชนิดซีเอ็มแอล

ยาอิมาทินิบมีฤทธิ์ยับยั้งโปรตีนมะเร็ง BCR-ABL ที่พบเฉพาะในเซลล์ของผู้ป่วยโรคซีเอ็มแอล ซึ่งเซลล์ปกติไม่มีโปรตีนดังกล่าว ทำให้มีผลข้างเคียงจากการรักษาโดยรวมถึงได้ผ่านการทดลองตั้งแต่ระดับห้องปฏิบัติการ ในสัตว์ทดลอง และการศึกษาทางคลินิก พบว่าผู้ป่วยที่ได้ยาสม่ำเสมอสามารถลดความรุนแรง อัตราการตาย และความพิการจากโรคซีเอ็มแอลได้ หากไม่ได้รับยาอิมาทินิบผู้ป่วยจะมีอาการหนักจนถึงเสียชีวิตภายใน ๓ ปี ปัจจุบันมีการพัฒนายารักษาโรคมะเร็งแบบมุ่งเป้าขึ้นอีกหลายชนิดสำหรับใช้รักษาโรคมะเร็งชนิดอื่น ๆ

ศาสตราจารย์แมรี แคลร์ คิง สำเร็จการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาพันธุศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนีย เบิร์กลีย์ สหรัฐอเมริกา ปัจจุบันดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์เวชพันธุศาสตร์ ภาควิชาอายุรศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยวอชิงตัน สหรัฐอเมริกา

ศาสตราจารย์แมรี แคลร์ คิง เป็นผู้ค้นพบยีนที่เป็นสาเหตุของโรคมะเร็งเต้านมซึ่งเป็นมะเร็งที่พบบ่อยที่สุดคนผู้หญิง มีผู้ป่วยใหม่ที่ได้รับการวินิจฉัยมะเร็งเต้านมปีละกว่าสองล้านคน และมีผู้ป่วยเสียชีวิตจากโรคนี้นับมากถึงสองแสนคนในแต่ละปี

ในปี ๒๕๓๔ ศาสตราจารย์คิง ค้นพบตำแหน่งของยีน ที่เมื่อเกิดการกลายพันธุ์จะเป็นสาเหตุของการเกิดมะเร็งเต้านมที่ถ่ายทอดได้ทางกรรมพันธุ์ และตั้งชื่อยีนนั้นว่า BRCA1 นับเป็นครั้งแรกที่มีการพิสูจน์ว่ามะเร็งที่พบได้บ่อยสามารถถ่ายทอดทางพันธุกรรม สามารถค้นหาผู้ที่มีความเสี่ยงสูงในการเกิดมะเร็งเต้านมจากสาเหตุทางพันธุกรรม ช่วยป้องกันการเกิดโรคด้วยการผ่าตัดรังไข่หรือการผ่าตัดเต้านมตั้งแต่ระยะเริ่มต้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ต่อมาได้มีการค้นพบยีนอื่น ๆ ที่มีบทบาทเกี่ยวข้องกับ การเกิดมะเร็งเต้านมเพิ่มเติม เช่น BRCA2 โดยศาสตราจารย์คิงยังมีส่วนร่วมในการศึกษา ยีนเหล่านี้เป็นส่วนใหญ่ด้วย และ BRCA1 ยังเป็นยีนที่เกิดการกลายพันธุ์ได้บ่อยที่สุดในกลุ่มผู้ป่วยมะเร็งเต้านม นอกจากนี้ ศาสตราจารย์คิงยังได้ร่วมมือกับนักวิทยาศาสตร์ ณ มหาวิทยาลัยวอชิงตัน พัฒนาการตรวจยีนมะเร็งด้วยเทคนิคใหม่

เพื่อให้สามารถนำไปใช้ได้ทั่วโลก ส่งผลให้ปัจจุบันการตรวจหายีนมะเร็งมีราคาถูกลง คนเข้าถึงได้จำนวนมาก ผู้ป่วยและครอบครัวที่ตรวจคัดกรองพบการกลายพันธุ์ของยีน จึงได้รับการดูแลอย่างเหมาะสม และได้รับการรักษาที่รวดเร็วมากขึ้นตั้งแต่ในระยะเริ่มต้น ป้องกันการเสียชีวิตจากการลุกลามของโรคได้อย่างกว้างขวาง

ผลงานการค้นพบที่สำคัญของศาสตราจารย์ นายแพทย์ไบรอัน เจ. ดรูเคอร์ ที่พยายาต้นแบบในการรักษาโรคมะเร็งเม็ดเลือดขาวแบบมุงเป้า ส่งผลให้เกิดองค์ความรู้ ในการพัฒนาวิธีการรักษาแบบมุงเป้าอย่างก้าวกระโดด และศาสตราจารย์แมรี แคลร์ คิง ที่พบยีนสำคัญที่เป็นสาเหตุของโรคมะเร็งเต้านมที่ถ่ายทอดได้ทางพันธุกรรม และการพัฒนาชุดตรวจมะเร็งเต้านมด้วยการตรวจยีน ทำให้สามารถคัดกรองคนทั่วไปที่มีความเสี่ยงและวางแผนการเฝ้าระวังโรคได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีบทบาทสำคัญยิ่ง ในการศึกษาความรู้พื้นฐาน การพัฒนาแนวทางวินิจฉัยและการรักษาโรคมะเร็งที่พบบ่อย ส่งผลในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ป่วยได้ในวงกว้าง ลดการเสียชีวิตจากโรคมะเร็งเม็ดเลือดขาวและโรคมะเร็งเต้านมได้จำนวนหลายล้านคนทั่วโลก

คณะกรรมการมูลนิธิรางวัลสมเด็จเจ้าฟ้ามหิดล ในพระบรมราชูปถัมภ์ ซึ่ง ได้ฝ่าละอองพระบาททรงเป็นประธาน จึงเห็นสมควรให้ศาสตราจารย์ นายแพทย์ไบรอัน เจ. ดรูเคอร์ และศาสตราจารย์แมรี แคลร์ คิง ได้รับพระราชทานรางวัลสมเด็จเจ้าฟ้ามหิดล สาขาการแพทย์ ประจำปี ๒๕๖๑ ร่วมกัน

สาขาการสาธารณสุข

ศาสตราจารย์ นายแพทย์จอห์น ดี. คลีเมนส์ สำเร็จการศึกษาแพทยศาสตรบัณฑิต และฝึกอบรมด้านระบาดวิทยาคลินิก จากมหาวิทยาลัยเยล สหรัฐอเมริกา ปัจจุบันดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการบริหารศูนย์วิจัยโรคท้องร่วงนานาชาติ สาธารณรัฐประชาชนบังกลาเทศ และศาสตราจารย์วุฒิคุณระบาดวิทยา มหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนีย ลอสแอนเจลิส สหรัฐอเมริกา

ศาสตราจารย์ นายแพทย์ยอน อาร์. โฮล์มเกรน สำเร็จการศึกษาแพทยศาสตรบัณฑิต และดุขฎฐิบัณฑิต จากมหาวิทยาลัยโกเธนเบิร์ก ราชอาณาจักรสวีเดน ปัจจุบันดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์จุลชีววิทยาการแพทย์ และผู้อำนวยการสถาบันวัคซีนแห่งมหาวิทยาลัยโกเธนเบิร์ก ราชอาณาจักรสวีเดน

ศาสตราจารย์ นายแพทย์จอห์น ดี. คลีเมนส์ และศาสตราจารย์ นายแพทย์ยอน อาร์. โฮล์มเกรน ทำงานร่วมกันเป็นเวลากว่า ๓๐ ปี ในการศึกษาค้นคว้าวิจัย และพัฒนาวัคซีนป้องกันอหิวาตกโรคชนิดกิน

อหิวาตกโรคเป็นโรคติดเชื้อแบคทีเรียในทางเดินอาหาร การระบาดทั่วโลก ครั้งแรกเกิดขึ้นในศตวรรษที่ ๑๙ นับถึงปัจจุบันมีการระบาดทั่วโลกแล้ว ๗ ครั้ง มีผู้เสียชีวิตจากโรคนี้หลายล้านคน โดยได้มีการใช้วัคซีนป้องกันโรคชนิดฉีดมาเป็นเวลานาน แต่พบว่ามีประสิทธิภาพต่ำ ในช่วงทศวรรษ ๑๙๗๐ ศาสตราจารย์ นายแพทย์โฮล์มเกรน ได้เสนอผลการวิจัยว่า ภูมิคุ้มกันที่สำคัญในการป้องกัน อหิวาตกโรคคือชนิดไอจีเอ ซึ่งสร้างขึ้นที่เยื่อทางเดินอาหาร และวัคซีนชนิดกิน มีประสิทธิภาพในการกระตุ้นภูมิคุ้มกันมากกว่าวัคซีนชนิดฉีด ส่วนศาสตราจารย์ นายแพทย์คลีเมนส์ มีบทบาทสำคัญในการศึกษาเพื่อแสดงประสิทธิผลของวัคซีน ชนิดกินในการทดสอบทางคลินิก ส่งผลให้องค์การอนามัยโลกแนะนำว่าวัคซีนป้องกัน อหิวาตกโรคควรเป็นชนิดกิน และยุติการใช้วัคซีนชนิดฉีด

วัคซีนป้องกันอหิวาตกโรคชนิดกินชนิดแรกที่เกิดขึ้นเรียกว่า ดูโครอล (Dukoral) แต่มีราคาแพง มีความลำบากในการกิน และมีประสิทธิภาพการป้องกัน ได้เพียงประมาณร้อยละ ๕๐ ในเวลา ๒ ปี ในทศวรรษ ๒๐๐๐ ศาสตราจารย์ นายแพทย์จอห์น ดี. คลีเมนส์ และศาสตราจารย์ นายแพทย์ยอน อาร์. โฮล์มเกรน ได้ผลิตวัคซีนป้องกันอหิวาตกโรคชนิดกินชนิดใหม่เรียกว่า ชานซอล (Shanchol) ซึ่งมี ราคาถูก และมีประสิทธิภาพการป้องกันสูงได้นานกว่า ๕ ปี นอกจากนี้ ยังได้เสนอ แนวคิดเรื่องภูมิคุ้มกันอาศัยหมู่ โดยพบว่าการให้วัคซีนกับประชากรประมาณร้อยละ ๖๐ (ไม่จำเป็นต้องให้ครบทุกคน) จะสามารถช่วยป้องกันการระบาดของโรคได้ เพราะเมื่อ คนที่ได้รับวัคซีนไม่เป็นโรคจะช่วยป้องกันคนที่ไม่ได้วัคซีนได้ด้วย เนื่องจากไม่มีการ แพร่กระจายของโรค ด้วยแนวคิดนี้ ทำให้องค์การอนามัยโลกแนะนำให้ใช้วัคซีนชานซอล ในประเทศที่มีปัญหาการควบคุมอหิวาตกโรคมานตั้งแต่ปี ๒๕๕๓ และในปี ๒๕๕๖ องค์การอนามัยโลกและกลุ่มพันธมิตรเพื่อวัคซีน (GAVI) ได้จัดทำคลังวัคซีนดังกล่าว สำหรับใช้ในการป้องกันการระบาดของอหิวาตกโรค โดยเฉพาะเมื่อมีความเสี่ยงหรือ เกิดเหตุฉุกเฉิน ดังเช่นในประเทศเฮติ หลังจากได้รับผลกระทบจากเฮอริเคนแมทธิว ในปี ๒๕๕๙ และหลังจากการอพยพของกลุ่มประชากรโรฮีนจาจำนวนมากเข้าสู่ สาธารณรัฐประชาชนบังกลาเทศในปี ๒๕๖๐ ซึ่งเชื่อว่าการให้วัคซีนป้องกันอหิวาตกโรค ชนิดกินแก่ประชากรหลายแสนคนในแต่ละเหตุการณ์ ช่วยป้องกันการระบาดของ อหิวาตกโรคครั้งใหญ่ได้

ผลงานการศึกษาตั้งแต่ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการสร้างภูมิคุ้มกันป้องกัน อหิวาตกโรค ไปสู่การผลิตวัคซีนชนิดกินที่ได้รับการทดสอบทางคลินิกจนเป็นที่ยอมรับ โดยองค์การอนามัยโลก ของศาสตราจารย์ นายแพทย์จอห์น ดี. คลีเมนส์ และ

ศาสตราจารย์ นายแพทย์ยอน อาร์. โฮล์มเกรน ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงนโยบาย จากวัคซีนชนิดฉีดเป็นการแนะนำให้ใช้วัคซีนชนิดกินแทน และสนับสนุนคลังวัคซีนสำหรับ หลายประเทศทั่วโลกที่มีปัญหาหรือมีความเสี่ยงต่อการระบาดของอหิวาตกโรค ทำให้ ช่วยป้องกันโรคได้ในวงกว้าง ลดการเสียชีวิตจากอหิวาตกโรคได้ในประชากรหลายล้านคน ทั่วโลก

คณะกรรมการมูลนิธิรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหิดล ในพระบรมราชูปถัมภ์ ซึ่ง ได้ฝ่าละอองพระบาททรงเป็นประธาน จึงเห็นสมควรให้ศาสตราจารย์ นายแพทย์จอห์น ดี. คลีเมนส์ และศาสตราจารย์ นายแพทย์ยอน อาร์. โฮล์มเกรน ได้รับพระราชทาน รางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหิดล สาขาการสาธารณสุข ประจำปี ๒๕๖๑ ร่วมกัน

ข้าพระพุทธเจ้าขอพระราชทานพระราชวโรกาสเบิกบุคคลดังกล่าว เข้าเฝ้า ทูลละอองพระบาทรับพระราชทานรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหิดล ประจำปี ๒๕๖๑ ตามลำดับ ดังนี้

สาขาการแพทย์

ศาสตราจารย์ นายแพทย์ไอรอัน เจ. ดรูเคอร์

ศาสตราจารย์แมรี แคลร์ คิง

สาขาการสาธารณสุข

ศาสตราจารย์ นายแพทย์จอห์น ดี. คลีเมนส์

ศาสตราจารย์ นายแพทย์ยอน อาร์. โฮล์มเกรน

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม